Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 27 april 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Immaterialrätt – Direktiv 2004/48/EG – Åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter – Rätt till information – Rätt att begära information – Krav på att i förväg visa att en immateriell rättighet föreligger”

I mål C-628/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen) genom beslut av den 21 juli 2021, som inkom till domstolen den 11 oktober 2021, i målet

TB

ytterligare deltagare i rättegången:

Castorama Polska sp. z o.o.,

”Knor” sp. z o.o.,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna D. Gratsias, M. Ilešič (referent), I. Jarukaitis och Z. Csehi,

generaladvokat: A. Rantos,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Castorama Polska sp. z o.o., genom M. Markiewicz, M. Mioduszewski och Z. Ochońska, radcowie prawni,

– Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

– Österrikes regering, genom A. Posch och G. Kunnert, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom S.L. Kalėda och U. Małecka, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 november 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 8.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 2004, s. 45, och rättelse i EUT L 195, 2004, s. 16).

2 Begäran har framställts i ett förfarande som anhängiggjorts av TB och som syftar till att Castorama Polska sp. z o.o., Warszawa (Polen), och Knor sp. z o.o., Gliwice (Polen), ska föreläggas att lämna information om ursprung och distributionsnät för varor eller tjänster vilka TB anser gör intrång i en immateriell rättighet som TB påstår sig vara innehavare av.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2004/48

3 Skälen 10, 13, 17 och 19 i direktiv 2004/48 har följande lydelse:

”(10) Syftet med detta direktiv är att tillnärma lagstiftningarna för att uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden.

…

(13) Direktivet måste ges ett så brett tillämpningsområde som möjligt, så att det inbegriper alla immateriella rättigheter som omfattas av gemenskapsrättsliga bestämmelser på området och/eller den nationella lagstiftningen i den berörda medlemsstaten. Detta hindrar dock inte de medlemsstater som så önskar att utvidga tillämpningsområdet, för interna ändamål, till att även omfatta handlingar som innebär illojal konkurrens, inklusive snyltande kopior, eller liknande verksamhet.

…

(17) Beslut om de åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i detta direktiv bör i varje enskilt fall ske så att vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet, inklusive särdragen hos de olika typerna av immateriella rättigheter och, när det är lämpligt, om intrånget har begåtts avsiktligt eller oavsiktligt.

…

(19) |Eftersom upphovsrätt uppstår när verket skapas och inte kräver någon formell registrering är det lämpligt att anta den bestämmelsen som finns i artikel 15 i Bernkonventionen [för skydd av litterära och konstnärliga verk, undertecknad i Bern den 9 september 1886 (reviderad i Paris den 24 juli 1971), i dess ändrade lydelse av den 28 september 1979 (SÖ 1973:49)] och som slår fast presumtionen att upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk skall anses som sådan om dennes namn förekommer på verket. En liknande presumtion bör tillämpas beträffande innehavare av närstående rättigheter, eftersom det ofta är innehavaren av en närstående rättighet, till exempel en fonogramframställare, som kommer att försöka göra sina rättigheter gällande och bekämpa piratkopiering.”

4 I artikel 1 i detta direktiv, med rubriken ”Syfte”, föreskrivs följande:

”Detta direktiv gäller de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Med begreppet ’immateriella rättigheter’ avses i detta direktiv även industriella rättigheter.”

5 Kapitel II i nämnda direktiv har rubriken ”Åtgärder, förfaranden och sanktioner”. I artikel 3, med rubriken ”Allmän skyldighet”, föreskrivs följande i punkterna 1 och 2:

”1. Medlemsstaterna skall tillhandahålla de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta direktiv. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall också vara effektiva, proportionella och avskräckande och skall tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.”

6 I artikel 4 i samma direktiv, som har rubriken ”Personer som har rätt att begära tillämpning av åtgärderna, förfarandena och sanktionerna”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta kapitel:

a) personer som innehar immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag,

b) alla andra personer som får utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,

c) organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,

d) organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag.”

7 Artikel 6 i direktiv 2004/48 har rubriken ”Bevisning”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, på begäran av en part som har lagt fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och har angivit bevisning till stöd för sin talan som motparten förfogar över, kan besluta att motparten skall lägga fram bevisningen, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas. Beträffande tillämpningen av denna punkt får medlemsstaterna föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna skall anse att ett rimligt urval av ett betydande antal exemplar av ett verk eller något annat skyddat föremål utgör skälig bevisning.”

8 Artikel 7 i direktivet har rubriken ”Åtgärder för att skydda bevisning”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och på begäran av en part som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sina påståenden att ett immaterialrättsintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas. Sådana åtgärder kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de intrångsgörande varorna, med eller utan uttagande av provexemplar, eller beslag av varorna och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktion och/eller distribution av dessa varor samt tillhörande handlingar. Åtgärderna skall om nödvändigt vidtas utan att motparten hörs, särskilt om ett dröjsmål kan antas medföra irreparabel skada för rättighetshavaren eller om det finns en uppenbar risk för att bevisningen kan komma att förstöras.

Om åtgärder för att skydda bevisning har beslutats utan att motparten har hörts, skall de berörda parterna underrättas senast omedelbart efter det att åtgärderna har verkställts. En omprövning, innefattande en rätt att bli hörd, skall ske på begäran av de berörda parterna, så att det inom rimlig tid efter underrättelsen om åtgärderna kan beslutas huruvida dessa skall ändras, upphävas eller fastställas.”

9 Artikel 8 i nämnda direktiv har rubriken ”Rätt till information”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna skall lämnas av intrångsgöraren och/eller annan person som

a) har befunnits förfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala,

b) har befunnits använda intrångsgörande tjänster i kommersiell skala,

c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet,

eller

d) har pekats ut av en person som avses i a, b eller c såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.”

10 I artikel 9 i samma direktiv, med rubriken ”Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder”, föreskrivs följande i punkterna 1–3:

”1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna på sökandens begäran får

a) utfärda ett interimistiskt föreläggande mot den påstådda intrångsgöraren i syfte att hindra ett omedelbart förestående immaterialrättsintrång eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i nationell lagstiftning, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren; ett interimistiskt föreläggande får också utfärdas på samma villkor mot en mellanhand vars tjänster utnyttjas av en tredje man för att göra immaterialrättsintrång; förelägganden mot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av tredje man för att göra intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet omfattas av [Europaparlamentets och rådets] direktiv 2001/29/EG [av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10)],

b) besluta om beslag eller överlämnande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden.

2. När det gäller intrång som begås i kommersiell skala skall medlemsstaterna se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, om den skadelidande parten påvisar omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd, får belägga fast och rörlig egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med kvarstad, innefattande en möjlighet att frysa dennes bankkonton och andra tillgångar. I detta syfte får de behöriga myndigheterna besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar skall lämnas ut, eller om lämplig tillgång till relevant information.

3. De rättsliga myndigheterna skall i fråga om de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 kunna kräva att sökanden tillhandahåller skälig bevisning så att de med tillräcklig säkerhet kan fastställa att sökanden är rättighetshavare och att det har begåtts ett intrång i dennes rättighet eller att ett sådant intrång är omedelbart förestående.”

Polsk rätt

11 I artikel 479^{89} i ustawa - Kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) av den 17 november 1964 (Dz. U. 1964, nr 43, position 296), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (Dz. U., 2020, position 1575) (nedan kallad civilprocesslagen), föreskrivs följande i punkterna 1 och 2:

”1. Bestämmelserna i detta avsnitt är tillämpliga på mål som rör skydd av upphovsrätt och närstående rättigheter, skydd av industriell äganderätt och skydd av andra rättigheter som rör immateriell egendom (immaterialrättsliga mål).

2. Som immaterialrättsliga mål, i den mening som avses i detta avsnitt, anses även mål som rör

1) förebyggande och bekämpande av illojal konkurrens,

…”

12 Artikel 479[112] i civilprocesslagen har följande lydelse:

”Bestämmelserna om den informationsskyldige ska tillämpas på alla personer, däribland svaranden, som innehar den information som avses i artikel 479[113] eller som har åtkomst till informationen.”

13 Punkterna 1 och 2 i artikel 479[113] i civilprocesslagen har följande lydelse:

”1. Innan talan väcks om immaterialrättsintrång eller under ett pågående mål om immaterialrättsintrång fram till dess att förhandlingen i första instans har avslutats, får domstolen, på begäran av rättighetshavaren, om han eller hon på ett trovärdigt sätt visar att det föreligger omständigheter som kännetecknar ett immaterialrättsintrång, förelägga intrångsgöraren att lämna information om ursprunget och distributionsnäten för varorna eller tjänsterna om det är nödvändigt för att pröva rättighetshavarens talan.

2. Om domstolen begär information innan talan om immaterialrättsintrång har väckts ska talan väckas senast en månad efter verkställighet av beslutet om begäran om information.”

14 I artikel 1 i ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (lag om upphovsrätt och närstående rättigheter) av den 4 februari 1994 (Dz. U. 1994, nr 24, position 83), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (Dz. U., 2021, position 1062) föreskrivs följande:

”1. Upphovsrätten omfattar varje uttryck genom en skapande verksamhet av individuell karaktär, oavsett form, oberoende av dess värde, avsedda ändamål eller uttryckssätt (verk).

2. Upphovsrätten omfattar särskilt

…

2) plastiska verk

2[1]. Endast uttryckssättet kan skyddas. Upptäckter, idéer, förfaranden, metoder och principer för verksamheter samt matematiska begrepp skyddas inte.

…

4. Skyddet ska ges upphovsmannen oberoende av eventuella formaliteter.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

15 TB är en fysisk person som saluför inredningsartiklar i sina nätbutiker. Inom ramen för sin verksamhet säljer TB maskintillverkade reproduktioner av bilderna A, B och C som TB själv låtit framställa. Dessa bilder har en enkel grafisk utformning bestående av ett begränsat antal färger och geometriska figurer samt korta meningar. Bilderna A, B respektive C innehåller följande meningar: ”*Mój dom moje zasady*” (”Hemma hos mig, är det jag som bestämmer”), ”*Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem*” (”Ingen är perfekt utom jag”) respektive ”*W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości*” (”Hemma hos oss vaknar vi till ljudet av små fötter. Det luktar alltid nybakat. Vi har mycket att göra, mycket glädje och mycket kärlek”). TB uppger sig vara upphovsman till dessa bilder, vilka enligt TB utgör ”verk” i den mening som avses i upphovsrättslagstiftningen.

16 Reproduktioner av nämnda bilder saluförs av Castorama Polska och Knor (nedan kallade reproduktionerna som är i fråga i det nationella målet). Exakta kopior av bilderna A och B säljs i Castorama Polskas nätbutik och fysiska butiker och tillhandahålls av Knor. Castorama Polska säljer även bilder som tillhandahållits av Knor och som innehåller en text som är identisk med den som återfinns på bild C, men som uppvisar vissa skillnader i grafisk utformning och typsnitt i förhållande till bild C. Varken reproduktionerna som är i fråga i det nationella målet eller bilderna vilka reproducerats innehåller några uppgifter om varans upphovsman eller ursprung. TB har varken samtyckt till reproduktionerna eller till försäljningen av dem av Castorama Polska och Knor

17 Den 13 oktober 2020 anmodade TB Castorama Polska att upphöra med intrånget i den ekonomiska och ideella upphovsrätten till de ”verk” som hon hade skapat.

18 Den 15 december 2020 väckte TB talan vid den hänskjutande domstolen, med stöd av artikel 479[113] i civilprocesslagen, och yrkade att Castorama Polska och Knor skulle föreläggas att lämna ut information om reproduktionerna som är i fråga i det nationella målet, bland annat om distributionsnäten och mängden varor som företagen mottagit och beställt. TB efterfrågade dessutom en fullständig leverantörsförteckning och uppgifter om tidpunkten då varorna började saluföras i Castorama Polskas fysiska butiker och nätbutik samt om omfattningen av och intäkterna från försäljningen av dessa varor, fördelat på försäljning i fysisk butik och försäljning på nätet.

19 TB uppgav sig ha de ekonomiska och ideella upphovsrättigheterna till de bilder som finns på reproduktionerna som är i fråga i det nationella målet, samt anförde att denna information var nödvändig för att hon skulle kunna väcka talan om upphovsrättsintrång och, alternativt, talan om skadestånd för illojal konkurrens.

20 Castorama Polska yrkade vid den hänskjutande domstolen att editionsyrkandet skulle avslås och, alternativt, att domstolsbeslutet skulle ges en så begränsad räckvidd som möjligt och endast avse ”verk” i strikt upphovsrättslig mening. Castorama Polska bestred att de bilder som fanns på reproduktionerna som är i fråga i det nationella målet över huvud taget kunde betecknas som ”verk”, i upphovsrättslagens mening. Castorama Polska åberopade även skyddet för affärshemligheter och gjorde gällande att TB inte hade visat att hon hade den ekonomiska upphovsrätten till reproduktionerna. Castorama Polska anser att de immateriella verk som avses i TB:s begäran saknar verkshöjd och att hon inte har visat att nyhetskravet är uppfyllt. Att bifalla denna begäran skulle vara detsamma som att bevilja upphovsrättsligt skydd för idéer och begrepp, eftersom bilderna på reproduktionerna i fråga är en del av den nuvarande trenden med ”förenklat motivationshöjande visuellt material” med ”banala fraser”. Castorama Polska anser vidare att alla grafiska element i dessa bilder är banala, repetitiva och inte skiljer sig på något originellt sätt från andra bilder på marknaden vad gäller komposition, färger eller typsnitt.

21 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att den bevisning som TB har lagt fram endast består av dels utskrifter av sidor från hennes nätbutiker på vilka artiklar som är till salu presenteras och försäljningsfakturor från och med år 2014, dels utskrifter från Castorama Polskas nätbutik och fakturor från köp av bilder i denna butik.

22 Inom ramen för sin prövning av TB:s begäran i det nationella målet vill den hänskjutande domstolen få klarhet i hur artikel 8.1 i direktiv 2004/48 ska tolkas. Den hänskjutande domstolen undrar särskilt huruvida det, inom ramen för ett förfarande för begäran om information som

inletts med stöd av denna bestämmelse, krävs att det är styrkt att den berörda personen är rättighetsinnehavare till den immateriella rättighet som har åberopats till stöd för begäran, eller huruvida det räcker att det är ”sannolik” att så är fallet.

23 Under dessa omständigheter beslutade Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen för ett förhandsavgörande:

”1) Ska artikel 8.1 jämförd med artikel 4.1 i [direktiv 2004/48] tolkas så, att den avser åtgärder som vidtas för att skydda immateriella rättigheter endast då det i detta förfarande eller i ett annat förfarande kan styrkas att käranden har en immateriell rättighet?

Om den första frågan besvaras nekande:

2) Ska artikel 8.1 jämförd med artikel 4.1 i [direktiv 2004/48] tolkas så, att det är tillräckligt att det görs sannolikt att den aktuella åtgärden avser en befintlig immateriell rättighet och att detta inte måste styrkas, särskilt när ett yrkande om information om ursprung och distributionsnät för varor eller tjänster framställs innan ett skadeståndsyrkande framställs med avseende på ett upphovsrättsintrång?”

Huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning

24 Den österrikiska regeringen har gjort gällande att begäran om förhandsavgörande inte kan tas upp till sakprövning, eftersom en tolkning av artikel 8 i direktiv 2004/48 inte är nödvändig för att avgöra det nationella målet.

25 Enligt domstolens fasta rättspraxis utgör det förfarande som har införts genom artikel 267 FEUF ett medel för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, genom vilket EU-domstolen tillhandahåller de nationella domstolarna de uppgifter om unionsrättens tolkning som de behöver för att kunna avgöra anhängiga mål (dom av den 20 juni 2013, Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, punkt 26 och där angiven rättspraxis, och dom av den 1 augusti 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

26 Det ska härvidlag erinras om att det, inom ramen för detta förfarande, uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken tvisten anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten. Av detta följer att frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 3 juni 2021, BalevBio, C-76/20, EU:C:2021:441, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

27 Det framgår även av fast rättspraxis att det krävs att den nationella domstolen klargör den faktiska och rättsliga bakgrunden till de frågor som ställs, eller att den åtminstone förklarar de faktiska omständigheter som ligger till grund för dessa frågor, eftersom det är nödvändigt att komma fram till en tolkning av unionsrätten som är användbar för den nationella domstolen. Beslutet om hänskjutande måste dessutom ange de närmare skälen till varför den nationella domstolen anser det vara oklart hur unionsrätten ska tolkas och till att den anser det nödvändigt att ställa en tolkningsfråga till EU-domstolen (dom av den 1 augusti 2022, Roma Multiservizi och Rekeep, C-332/20, EU:C:2022:610, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

28 I förevarande fall har den hänskjutande domstolen på ett tillräckligt klart sätt redogjort för det rättsliga och faktiska sammanhanget och de skäl som fått den att undra över tolkningen av vissa bestämmelser som den anser är nödvändig för att kunna avgöra målet. I synnerhet är det inte uppenbart att den begärda tolkningen saknar samband med det nationella målet eller att frågan är hypotetisk.

29 Av detta följer att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

Prövning av tolkningsfrågorna

30 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 8.1 i direktiv 2004/48 ska tolkas så, att en kärande som, inom ramen för en talan om intrång i en immateriell rättighet, begär information enligt nämnda artikel 8, ska visa att han eller hon är innehavare av den berörda immateriella rättigheten eller om det är tillräckligt att käranden gör det sannolikt att han eller hon innehar denna rättighet, i synnerhet om begäran om information har framställts innan talan om skadestånd för immaterialrättsintrång har väckts.

31 Genom detta direktiv har unionslagstiftaren valt att säkerställa en hög skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden (dom av den 18 december 2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 38) och att införa en minimiharmonisering vad gäller säkerställandet av immateriella rättigheter i allmänhet (dom av den 9 juli 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, punkt 36).

32 Det ska erinras om att enligt artikel 8.1 a i nämnda direktiv ska medlemsstaterna se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna ska lämnas av intrångsgöraren och/eller annan person som har befunnits förfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala.

33 Vad gäller ordalydelsen i denna bestämmelse kan det således konstateras att den inte, i sig, föreskriver någon skyldighet för käranden att visa att han eller hon är innehavare av den berörda immateriella rättigheten.

34 Enligt artikel 4 i direktiv 2004/48 ska de personer som har rätt att begära tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som föreskrivs i kapitel II i direktivet ingå i en av de fyra person- eller organkategorier som räknas upp i leden a–d i denna artikel. Dessa kategorier omfattar, för det första, personer som innehar immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag, för det andra, alla andra personer som får utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med

bestämmelserna i tillämplig lag, för det tredje, organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag, och, för det fjärde, organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag.

35 Eftersom artikel 4 a i direktiv 2004/48 hänvisar till ”personer som innehar immateriella rättigheter” skulle denna bestämmelse kunna tolkas så, att en kärande inom ramen för tillämpningen av artikel 8 i detta direktiv måste visa att han eller hon faktiskt innehar den immateriella rättigheten i fråga.

36 Vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska emellertid enligt fast rättspraxis inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 22 december 2022, Quadrant Amroq Beverages, C-332/21, EU:C:2022:1031, punkt 42).

37 Vid tolkningen av artikel 8.1 i direktiv 2004/48 är det därför nödvändigt att undersöka det sammanhang i vilket denna bestämmelse ingår och de mål som eftersträvas med detta direktiv.

38 Vad gäller beviskraven för tillämpningen av de ”åtgärder, förfaranden och sanktioner” som föreskrivs i kapitel II i direktiv 2004/48, framgår det särskilt av artikel 6 i detta direktiv att för att en part ska kunna framställa en begäran om att motparten ska lägga fram bevis, så krävs det att nämnda part har lagt fram ”skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan”. Enligt artikel 7 i nämnda direktiv krävs det, för att en ansökan om interimistiska åtgärder för att säkra bevisning ska kunna inges, att parten har lagt fram ”skälig bevisning till stöd för sina påståenden att ett immaterialrättsintrång har begåtts”. Slutligen föreskrivs i artikel 9 i samma direktiv, som avser interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder, i punkt 3, att de rättsliga myndigheterna ska kunna kräva att sökanden tillhandahåller ”skälig bevisning så att de med tillräcklig säkerhet kan fastställa att sökanden är rättighetshavare och att det har begåtts ett intrång i dennes rättighet”.

39 Vad gäller syftet framgår det av skäl 10 respektive 13 i detta direktiv att detta syfte är att tillnärma medlemsstaternas lagstiftningar för att uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden. Bestämmelserna i detta direktiv syftar till att reglera samtliga aspekter av immaterialrätten som avser dels efterlevnaden av immaterialrättsskyddet, dels intrång i detta skydd, genom att föreskriva effektiva rättsmedel för att hindra, få att upphöra eller åtgärda samtliga immaterialrättsintrång (dom av den 18 december 2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punkterna 38 och 40).

40 Det ska i detta hänseende understrykas att det förfarande för begäran om information som föreskrivs i artikel 8.1 i direktiv 2004/48 till förmån för innehavaren av immateriella rättigheter utgör ett självständigt förfarande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punkterna 81 och 82).

41 För att säkerställa en hög skyddsnivå för immateriella rättigheter bör rätten till information enligt artikel 8.1 i direktiv 2004/48 enligt domstolens fasta rättspraxis likväl inte tolkas så, att denna rätt endast föreligger i ett förfarande om fastställande av immaterialrättsintrång. Det skulle nämligen finnas en risk för att en sådan hög skyddsnivå inte säkerställdes om det inte var möjligt att utöva

rätten till information även i ett separat förfarande som inletts efter det att en rättegång avslutats där det fastställts att intrång skett i en immateriell rättighet (dom av den 18 januari 2017, NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, punkt 24).

42 Domstolen har preciserat att samma resonemang ska tillämpas på ett självständigt förfarande som föregår en skadeståndstalan, i vilket en kärande, enligt artikel 8.1 c i direktiv 2004/48, begär upplysningar som gör det möjligt för vederbörande att på ett ändamålsenligt sätt väcka talan mot de förmodade intrångsgörarna (dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punkt 82).

43 Domstolen har dessutom slagit fast att den rätt till information som föreskrivs i artikel 8.1 i direktiv 2004/48 konkretiserar den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel, som garanteras i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och säkerställer därigenom ett effektivt utövande av den grundläggande rätten till egendom, vilken även omfattar immateriell egendom som skyddas i artikel 17.2 i stadgan. Denna rätt till information gör det således möjligt för innehavaren av en immateriell rättighet att identifiera den person som gör intrång i rättigheten och att vidta nödvändiga åtgärder, såsom att ansöka om interimistiska åtgärder enligt artikel 9.1 och 9.2 i direktivet eller om skadestånd enligt artikel 13 i direktivet, för att skydda denna immateriella rättighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punkt 83). Utan att ha fullständig kännedom om omfattningen av intrånget i sin immateriella rättighet kan innehavaren av den immateriella rättigheten nämligen inte exakt beräkna det skadestånd som han eller hon har rätt till med anledning av intrånget.

44 Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 41 i sitt förslag till avgörande, framgår det tydligt av denna samlade rättspraxis att det ska göras åtskillnad mellan den funktion som en begäran om information enligt artikel 8 i direktiv 2004/48 har och den funktion som en talan om fastställelse av ett immaterialrättsintrång har.

45 Den begäran om information som föreskrivs i artikel 8 i direktiv 2004/48 har ett annat syfte än en talan om fastställelse av ett immaterialrättsintrång. Om samma beviskrav gällde för en sådan begäran som för en talan om fastställelse av immaterialrättsintrång, skulle det självständiga förfarande som inrättats genom nämnda artikel 8, som är specifikt för unionsrätten, förlora en stor del av sin praktiska nytta.

46 För att precisera huruvida den bevisning som lagts fram inom ramen för det förfarande för begäran om information som föreskrivs i artikel 8 i direktivet är tillräcklig, ska det dessutom tas hänsyn till arten av den åberopade immateriella rättigheten och de eventuella särskilda formaliteter som uppställs för innehavet av denna rättighet.

47 Detta framgår även av skäl 17 i nämnda direktiv där det anges att beslut om de åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i detta direktiv i varje enskilt fall bör ske så att vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet, inklusive särdragen hos de olika typerna av immateriella rättigheter och, när det är lämpligt, om intrånget har begåtts avsiktligt eller oavsiktligt.

48 I förevarande fall har den hänskjutande domstolen angett att det i det nationella målet är fråga om den upphovsrätt som TB har åberopat.

49 I skäl 19 i direktiv 2004/48 understryks dessutom att ”upphovsrätt uppstår när verket skapas och … kräver [inte] någon formell registrering”.

50 Vad gäller upphovsrätten framgår det av domstolens rättspraxis om direktiv 2001/29 att begreppet ”verk” består av två delar. För det första förutsätter detta begrepp att det finns ett originellt alster som är upphovsmannens egen intellektuella skapelse och för det andra krävs det att detta skapande kommer till uttryck. Vad gäller den första delen är det, för att ett alster ska kunna anses vara ett original, både nödvändigt och tillräckligt att det återspeglar upphovsmannens personlighet, genom att ge uttryck för dennes fria och kreativa val. Vad gäller den andra delen innebär begreppet ”verk” enligt direktiv 2001/29 med nödvändighet att det finns ett alster som kan identifieras med tillräcklig precision och objektivitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punkterna 22–25).

51 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida TB har lagt fram tillräcklig bevisning för att styrka att hon är innehavare av den berörda immateriella rättigheten.

52 På samma sätt anges i artikel 3.1 i direktiv 2004/48 att de i direktivets kapitel II föreskrivna åtgärderna, förfarandena och sanktionerna bland annat ska vara rättvisa och skäliga, och att de inte får vara onödigt kostsamma. Dessa åtgärder, förfaranden och sanktioner ska dessutom enligt artikel 3.2 i detta direktiv vara effektiva, proportionella och avskräckande och tillämpas så att missbruk inte sker. Nämnda artikel 3 ålägger således medlemsstaterna och i slutändan de nationella domstolarna att erbjuda skyddsregler för att bland annat en sådan begäran om information som avses i artikel 8 i direktivet inte missbrukas (dom av den 28 april 2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, punkt 43).

53 Det ankommer följaktligen på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida begäran om upplysningar är motiverad och proportionerlig samt att kontrollera att käranden i det nationella målet inte har missbrukat denna begäran. För att göra detta ankommer det på den hänskjutande domstolen att ta vederbörlig hänsyn till samtliga objektiva omständigheter i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 september 2019, Bayer Pharma, C-688/17, EU:C:2019:722, punkt 70).

54 Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 48 i sitt förslag till avgörande, ska den hänskjutande domstolen, för det fall den fastställer att det är fråga om rättsmissbruk, avslå kärandens begäran om den rätt till information som föreskrivs i artikel 8 i direktiv 2004/48.

55 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågorna besvaras på följande sätt. Artikel 8.1 i direktiv 2004/48 ska tolkas så, att i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång i enlighet med denna bestämmelse ska en kärande, som begär information enligt nämnda artikel 8, tillhandahålla skälig bevisning, så att den domstol vid vilken talan väckts med tillräcklig säkerhet kan fastställa att käranden är innehavare av denna rättighet, genom att lägga fram lämplig bevisning med hänsyn till rättighetens art och eventuella särskilda tillämpliga formaliteter.

Rättegångskostnader

56 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 8.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter,

ska tolkas så,

att i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång i enlighet med denna bestämmelse ska en kärande, som begär information enligt nämnda artikel 8, tillhandahålla skälig bevisning, så att den domstol vid vilken talan väckts med tillräcklig säkerhet kan fastställa att käranden är innehavare av denna rättighet, genom att lägga fram lämplig bevisning med hänsyn till rättighetens art och eventuella särskilda tillämpliga formaliteter.

Underskrifter